

Būvniecības valsts kontroles birojs

EKSPERTĪZES VEIKŠANAS JURIDISKIE ASPEKTI

Juridiskās nodaļas vecākā juriskonsulte
Liene Putnika

Rīgā, 20.09.2019.

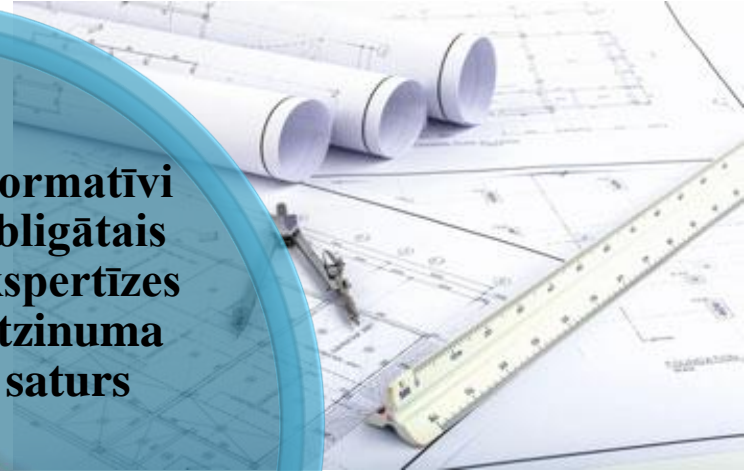

SATURS

Būvniecības valsts kontroles birojs

**Eksperta
pienākumi
un atbildība**

**Normatīvi
obligātais
ekspertīzes
atzinuma
saturs**

**Tiesu praksē
nostiprinātie
ekspertīzes veikšanas
pamatprincipi**

Ekspertīzes būtība

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ekspertīze ir **profesionāla pārbaude**, lai
sniegtu **izvērtējumu** par būvprojekta
tehniskā risinājuma **atbilstību prasībām**

Prasības – normatīvie akti un tehniskie
noteikumi, kā arī pasūtītāja prasības, kas
nav pretrunā normatīvajiem aktiem

Izvirzītās prasības nedrīkst būt zemākas
par **Regulas (ES) Nr.305/2011**
1.pielikumā noteiktajām

Eksperta atbildība

Būvniecības valsts kontroles birojs

Eksperts ir atbildīgs par
ekspertīzes **atzinuma**
saturu un tajā ietverto
secinājumu pamatotību

Būvniecības likuma 19.panta septītā daļa

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi I

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ **Ievērot normatīvo aktu prasības**
- ✓ **Regulāri paaugstināt savu profesionālo kvalifikāciju**
- ✓ **Apdrošināt savu profesionālo atbildību**
- ✓ **Darbību būvniecībā veikt tikai uz rakstveida līguma pamata**

BL 13.panta septītā, desmitā, vienpadsmitā daļa,
19.panta pirmā daļa, MK 502 4.punkts

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi II

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ Būvkomersantam - **iesaistīt** ekspertīzes veikšanas procesā **tikai atbilstošas kvalifikācijas darbiniekus** ar **prasmēm un pieredzi** uzdoto darbu veikšanā
- ✓ Veikt ekspertīzi tikai tad, ja ir **piešķirts sertifikāts būvekspertīzes specialitātē attiecīgajā darbības sfērā**
- ✓ Veikt patstāvīgo praksi saskaņā ar apstiprināto profesionālās **ētikas kodeksu**

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi III

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ **Dokumentēt** ekspertīzes veikšanas gaitu
- ✓ **Vismaz 10 gadus glabāt:**
 - 1) ekspertīzes veikšanai saņemto dokumentāciju
 - 2) ekspertīzes veikšanas gaitas dokumentāciju
 - 3) ekspertīzes atzinumu

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi IV

Būvniecības valsts kontroles birojs

✓ Ja būvniecības ierosinātājs slēdz līgumu ar vairākiem būvkomersantiem – attiecīgajos līgumos norādītajam **ekspertīzes vadītājam** ir pienākums:

- **koordinēt** visu būvprojekta daļu un sadaļu ekspertīzi
- pamatojoties uz atsevišķo daļu un sadaļu ekspertīzes rezultātiem, **sniegt kopējo būvprojekta ekspertīzi**, proti
- **sagatavot ekspertīzes atzinumu** (tai skaitā gadījumos, kad piemēroti citu Eiropas Savienības dalībvalstu nacionālie standarti un būvnormatīvi, norādot, vai būvprojektā sasniegti nacionālajos standartos un būvnormatīvos izvirzītie kritēriji un vērtības), **pievienojot atsevišķo daļu/sadaļu atzinumus** kā neatņemamu būvprojekta ekspertīzes atzinuma sastāvdaļu

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi V

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ Atsevišķo projekta daļu un sadaļu ekspertīzes **rezultātus apkopot būvprojekta daļas vai sadaļas ekspertīzes atzinumā**
- ✓ Noformējot atzinumu, **ievērot obligāto atzinuma formu**
- ✓ Atzinumā **apliecināt**, ka ne eksperta, ne viņa radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās **intereses neietekmēs** ekspertīzes atzinumu

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi VI

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ Par normatīvo aktu un tehnisko noteikumu, t.sk. piemēroto ES dalībvalstu nacionālo standartu un būvnormatīvu prasībām **atbilstošu** būvprojektu **sniegt pozitīvu** atzinumu
- ✓ Par normatīvo aktu un tehnisko noteikumu, t.sk. piemēroto ES dalībvalstu nacionālo standartu un būvnormatīvu prasībām **neatbilstošu** būvprojektu sniegt **negatīvu atzinumu**

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi VII

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ Ja **trūkumi skar** Būvniecības likumā noteiktās **būtiskās būvei izvirzītās prasības, par negatīvu** ekspertīzes atzinumu **informēt:**

Ekonomikas ministriju un Būvniecības valsts kontroles biroju

- ✓ Ja konstatē **būvprojekta neatbilstību** normatīvo aktu vai tehnisko un īpašo noteikumu prasībām, pienākums **par būvspeciālista pārkāpumiem** ziņot:

Ekonomikas ministrijai un attiecīgajai sertificēšanas institūcijai

Eksperta, t.sk. ekspertīzes vadītāja pienākumi VIII

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ Ja iespējami būvspeciālista **profesionālās darbības pārkāpumi** radījuši vai var radīt **apdraudējumu cilvēku dzīvībai, veselībai un videi**, par tiem informēt:

Ekonomikas ministriju un sertificēšanas institūciju, kura speciālistu sertificējusi

Eksperta pienākumi patstāvīgās prakses uzraudzības ietvarā I

Būvniecības valsts kontroles birojs

- ✓ Sniegt Birojam **pieprasīto informāciju**, kas nepieciešama būvspeciālista patstāvīgās prakses izvērtēšanai
- ✓ Līdz kārtēja gada 1.aprīlim **samaksāt** patstāvīgās prakses uzraudzības gada maksu

Būvniecības valsts kontroles birojs

Eksperta pienākumi patstāvīgās prakses uzraudzības ietvarā II

Būvspeciālistu reģistrā:

- ✓ Uzturēt **aktuālu** savu **kontaktinformāciju**
- ✓ Ievadīt informāciju par **izglītību**, kas apliecina profesionālo kvalifikāciju (izglītību apliecinošs dokuments)
- ✓ Līdz kārtējā gada 1. aprīlim ievadīt informāciju par iepriekšējā kalendāra gadā apgūtajām **profesionālās pilnveides** programmām, semināriem un citiem kompetenci paaugstinošiem pasākumiem (apliecinošs dokuments)
- ✓ Līdz kārtējā gada 1. aprīlim ievadīt informāciju par iepriekšējā kalendāra gadā veikto **patstāvīgo praksi**

Eksperta pienākumi patstāvīgās prakses uzraudzības ietvarā III

Būvniecības valsts kontroles birojs

Biroja Būvspeciālistu sertificēšanas nodaļai ir tiesības:

- ✓ Uzaicināt uz profesionālās pilnveides pārbaudi, ja **piecus gadus nav bijuši kompetenci paaugstinoši pasākumi** Biroja noteiktajā apjomā
- ✓ Noteikt **pārbaudi kompetenču, prasmju un zināšanu līmeņa novērtēšanai**, ja
 - **piecu gadu laikā divas reizes izteikts brīdinājums** par profesionālās darbības pārkāpumiem
 - saņemta informācija par **vairākiem maznozīmīgiem** (kopumā neietekmē būvekspertīzes kvalitāti) pārkāpumiem
 - **divus gadus piecu gadu laikā nav praktizējis**

Ekspertīzes atzinuma saturs I

Būvniecības valsts kontroles birojs

✓ Atzinuma veidlapas **saturs ir normatīvi obligāts raksturs**

✓ **Atzinumā jānorāda:**

- Līguma datums, numurs
- Visas ekspertējamā būvprojekta daļas un sadaļas
- Ekspertīzes uzdevums/papilduzdevums (ja izvirzījis būvniecības ierosinātājs un tas vērtēts)
- Iesaistīto ekspertu saraksts (vārds, uzvārds, sertifikāts)
- **Atklātās neatbilstības – precīzs apraksts**
- **Konkrēta atsauce uz tiesību normu, kuras prasības nav ievērotas**
- Apliecinājums par neieinteresētību
- Datums, vieta, paraksts (neaizpilda, ja elektroniski)

Ekspertīzes atzinuma saturs II

Būvniecības valsts kontroles birojs

Tiesiskuma princips - būvspeciālista darbībai jābūt pamatotai ar tiesību normām, īpaši gadījumos, kad likumdevējs uz to norādījis tieši. Jebkuram, bet īpaši attiecīgā negatīvā ekspertīzes atzinuma adresātam ir jābūt iespējai pārliecināties, ka eksperta secinājumi nav patvaļīgi un ir saprātīgi attaisnojami.

Pamatojums arī pilda tiesību aizsardzības funkciju un ļauj attiecīgā negatīvā ekspertīzes atzinuma adresātam un citiem būvniecības procesā iesaistītajiem pārliecināties, ka secinājumi ir objektīvi pareizi.

Ekspertīzes atzinuma saturs III Neatbilstības

Būvniecības valsts kontroles birojs

Atklātās neatbilstības apraksts	Tiesību norma, kuras prasībām neatbilst
<p>Atbilstoši būvprojektā ietvertajiem risinājumiem (lapa AR-17) ēkas D fasādē ārējās uzbrauktuves pandusa kāpums gājēju ceļā ir 8%</p>	<ul style="list-style-type: none">• Būvniecības likuma 9.panta 4.punkts – būve projektējama tā, lai nodrošinātu tās atbilstību vides pieejamības prasībām.• Ar Ministru kabineta 30.06.2015. noteikumiem Nr.331 «Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-15 "Publiskas būves» apstiprinātā būvnormatīva LBN 208-15 34. punkts - ārējās uzbrauktuves, iekštelpu, kā arī viesnīcu un sanatoriju numuros pandusu kāpums gājēju ceļos nedrīkst pārsniegt 1:20 (5 %).• Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumu Nr.240 «Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi» 2.26.apakšpunkts - vides pieejamība ir iespēja jebkuram cilvēkam neatkarīgi no vecuma un fiziskām spējām brīvi un patstāvīgi piekļūt un pārvietoties vidē atbilstoši būves vai telpas funkcijai. <u>Informatīvi</u> – Vides pieejamības vadlīnijas publiskām būvēm un telpām un publiskajai ārtelpai http://sf.lm.gov.lv/f/files/vienlidzigas_iespejas_2014-2020/pieejamiba_12042018_LM_vadlinijas.pdf

Ekspertīzes atzinuma saturs IV Neatbilstības

Būvniecības valsts kontroles birojs

Atklātās neatbilstības apraksts	Tiesību norma, kuras prasībām neatbilst
<p>Starp projektējamo būvju A un B (abām ugunsnoturības klase U1) (būvprojekta ģenerālā plāna lapa ĢP-1, lapa AR-29), kas atrodas vienā zemesgabalā, ārsienām projektētais attālums ir 5,4 metri</p>	<ul style="list-style-type: none">• Būvniecības likuma 9.panta 2.punkts – būve projektējama tā, lai nodrošinātu tās atbilstību ugunsdrošības prasībām• Ar Ministru kabineta 30.06.2015. noteikumiem Nr. 333 «Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-15 "Būvju ugunsdrošība» apstiprinātā būvnormatīva LBN 201-15 29.punkts - lai ugunsgrēka gadījumā ierobežotu iespējamo uguns izplatību no vienas šā būvnormatīva 5.punktā minētās būves uz citu, starp būvēm ievēro ugunsdrošības atstarpes. Minimālās ugunsdrošības atstarpes starp būvēm ir norādītas šā būvnormatīva pielikuma 7.tabulā. Ugunsdrošības atstarpes starp būvēm ievēro arī tad, ja būves atrodas vienā zemes vienībā.• LBN 201-15 pielikuma 7.tabula –no vienas ēkas (U1) līdz otrai (U1) minimālā ugunsdrošības atstarpe ir 6 metri <p><u>Informatīvi</u> – nav konstatēts neviens no LBN 201-15 norādītajiem izņēmuma gadījumiem</p>

Tiesu praksē nostiprinātie ekspertīzes pamatprincipi I

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvprojekta ekspertīzes **obligātums sabiedriski nozīmīgām (šobrīd 3.grupas) būvēm:**

- ✓ Būves nozīmīgums no **sabiedrības interešu** viedokļa - valstij ir īpaši jā rūpējas par to, ka būvniecības process ir detalizēts, kā arī **rūpīgi un kompetenti** veikts, lai panāktu Būvniecības likuma 3.panta trešajā daļā minēto **mērķi – būvei ir jābūt stiprai, stabilai un drošai** (šobrīd BL 9.pantā noteiktās būtiskās būvei izvirzāmās prasības)
- ✓ **Obligāta profesionāļa veikta pārbaude** - viens no veidiem, kā panākt **būves atbilstību** drošuma un citām prasībām. Ne tikai būvprojekta autors ir izstrādājis projektu, bet to ir **pārbaudījis vēl viens nozarē kompetents eksperts**

Tiesu praksē nostiprinātie ekspertīzes pamatprincipi II

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvprojekta ekspertīzes **atzinuma pamatotība:**

- ✓ Nepieciešamība **gūt pilnu pārliecību** par to, vai būvprojekts atbilst prasībām
- ✓ Ekspertīze nevar būt vērsta uz dokumentu formālu pārbaudi, bet būvprojektā iekļautie **risinājumi jāpārbauda pēc būtības**
- ✓ Atzinumā **jāatspoguļo ekspertīzes gaita** – kādi **dokumenti** ir pārbaudīti, kādā veidā pārbaudīti, izdarītie **secinājumi** būvprojekta pārbaudes ietvaros, var tikt ietverti arī **aprēķini**; ja nav ietverti, – vajadzības gadījumā uzrādāmi
- ✓ Ja atzinumā nav **norādītas tiesību normas**, nav iespējams pārliecināties par to, ka ekspertīze veikta profesionāli un kompetenti

Tiesu praksē nostiprinātie ekspertīzes pamatprincipi III

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvprojekta ekspertīzes **atzinuma pamatotība:**

- ✓ **Kvalitatīvas pēcpārbaudes** iespēja - **ārēja pārlicība** par būvprojekta atbilstību prasībām - kā eksperts nonācis pie konkrētā slēdziena, cik pamatots ir ekspertīzes atzinums
- ✓ Virspusēji/vispārīgi sagatavots atzinums:
 - nav iespējams gūt ārējo pārlicību par to, ka pati ekspertīze ir veikta profesionāli un kompetenti
 - attiecīgi valstij **nav pamata secināt, ka projektētā būve atbilst stabilitātes, stipruma un drošības prasībām**
- ✓ Sabiedrības interešu aizsardzībai **valsts nevar pieļaut** tādu būvju nodošanu ekspluatācijā, par kuru ilgstošu un drošu kalpošanu tai **nav pārlicības**

Tiesu praksē nostiprinātie ekspertīzes pamatprincipi IV

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvprojekta ekspertīzes **atzinuma pēcpārbaude:**

- ✓ Ekspertīze veicama tādām **būvprojektiem, kas ir pilnīgi izstrādāti**. Pat ja tā tiek veikta par kādu būvprojekta daļu, attiecīgajai daļai ir jābūt izstrādātai tā, **lai eksperts var pilnvērtīgi formulēt savu viedokli**
- ✓ Būvprojekts un tā ekspertīzes atzinums būvvaldē ir skatāms **kopsakarā**
- ✓ No atzinuma ir jāgūst **skaidrība par** būvprojekta pārbaudi un tā **atbildību visām prasībām**
- ✓ Ja tomēr būvvalde ir akceptējusi nepilnīgu būvprojektu un nepamatotu ekspertīzes atzinumu, tas **neatbrīvo ekspertu no profesionālās atbildības par ekspertīzes veikšanu**

Tiesu praksē nostiprinātie ekspertīzes pamatprincipi V

Būvniecības valsts kontroles birojs

Tiesas konstatētās **nepilnības** atzinumā:

- ✓ **Dokumentu uzskaitīšana** atzinumā pati par sevi **nav pietiekama**, lai atzītu gala secinājumu par izdarītu dokumentu novērtēšanas rezultātā. Ja šāda pieeja tiktu akceptēta, tas dotu iespēju ekspertīzi veikt formāli
- ✓ Atzinumā **nav atspoguļots ekspertīzes veikšanas ceļš** un nav iesniegti **aprēķini**, tādēļ **nav saprotams, kā eksperts nonācis pie slēdziena**
- ✓ Eksperts sastādījis **paviršu un formālu** ekspertīzes atzinumu, kurā **pēc būtības ir tikai slēdziens**, bet nav atspoguļots ne ekspertīzes veikšanas ceļš, ne aprēķini

Būvniecības valsts kontroles birojs

*Aicinu katru būvniecības procesa dalībnieku apzināties savu būtisko lomu un ieguldījumu **kvalitatīvas un drošas** būvniecības nodrošināšanā, nepieļaujot situācijas, kas liktu pamatoti apšaubīt sertificētu būvspeciālistu kompetenci, ekspertu neatkarību un sniegto pozitīvo ekspertīzes atzinumu objektivitāti. **Mūsu durvis vienmēr ir atvērtas nozarei.** Ikviens būvniecības procesā iesaistītais ir mūsu **sadarbības partneris**, un esam allaž gatavi **atklātai un konstruktīvai diskusijai!***

Svetlana Mjakuškina
Būvniecības valsts kontroles biroja direktore

Būvniecības valsts kontroles birojs

Paldies par uzmanību!

Liene.Putnika@bvkb.gov.lv

www.bvkb.gov.lv